

Asia: VN/1227/2024

Hallituksen esitys jatkuvan oppimisen digitaalista palvelukokonaisuutta koskevaksi lainsäädännöksi

Osaamistiedot

Onko ehdotettu laki valtakunnallisesta jatkuvan oppimisen osaamistietovarannosta selkeä? Jos ei, mikä siinä on epäselvää?

Kansanopistoyhdistys pitää erinomaisena säädöshankkeen lähtökohtaa, jonka mukaisesti uuden palvelukokonaisuuden myötä yksilö voisi suunnitella koulutustaan ja työuraansa samassa palvelussa nykyisten, eri hallinnonaloille hajaantuneiden palveluiden sijaan. Esityksen lähtökohtana on jatkuvan oppimisen kehittäminen. Jatkuvaa oppimista ei kuitenkaan määritellä tai juurikaan käsitellä esityksen kokonaisuudessa.

Säädösesitys on pääosin selkeä. Kansanopistoyhdistys pitää hyvänä, että yksilöille suunnattuja erilaisia osaamisen dokumentointiin tähtääviä palveluja yhdistetään ja niiden välille muodostetaan rajapintoja. Esityksestä jää epäselväksi, mitkä nykyiset palvelut Osaamispolku-palvelu korvaa tai mihin niistä rakennetaan rajapinnat. Esityksessä ei kuvata selkeästi erilaisten palvelujen muodostamaa kokonaisuutta käyttäjän tai koulutuksen järjestäjän näkökulmasta. Tämä vaikeuttaa esityksen ymmärtämistä.

Kansanopistoyhdistys pitää hyvänä, että Osaamispolku-palvelua voidaan käyttää osin ilman vahvaa tunnistautumista. Tämä edesauttaa sen hyödyntämistä esimerkiksi opinto-ohjauksessa ja yleisesti opetuksessa.

Onko teillä huomioita osaamistietojen hyödyntämismahdollisuuksista ja reunaehdoista pykälissä 7 ja 8?

Kansanopistoyhdistys pitää hyvänä, että osaamistiedot voidaan anonymisoida ja niitä voidaan hyödyntää laajasti esimerkiksi arvioinneissa, kehittämisessä, tutkimuksessa ja tilastoinnissa. Kansanopistoyhdistys ei pidä tarkoituksenmukaisena, että vapaan sivistystyön opinnot rajattaisiin pois anonymisoitavista tiedoista niiden mahdollisen harrastusluonteisuuden vuoksi. Vapaan

sivistystyön opintojen osalta opiskelija antaa itse suostumuksesta opintojen kirjaamiseksi palveluun ja päättää itse tiedon jakamisesta. Näin ollen niitä ei ole perusteltua rajata pois käytettävästä tiedosta. Kansanopistojen koulutukset ovat vapaan sivistystyön opintoina tavoitteellisia sekä työelämävalmiuksia ja -osaamista lisääviä. Niitä ei ole kokonaisuutena syytä rinnastaa harrastuksiin. Kansanopistoyhdistys esittää, että vapaan sivistystyön opinnot sisällytetään anonymisoituun tietoon, jota hyödynnetään tietovarannon kautta. Vapaan sivistystyön opinnoilla on jatkuvan oppimisen näkökulmasta aivan keskeinen merkitys suomalaisten osaamisen kehittämisessä. Tämä merkitys on syytä tehdä näkyväksi.

Esityksestä jää epäselväksi saavatko koulutuksen järjestäjät tietovarannon anonymisoituja tietoja käyttöönsä omien toimintojensa kehittämiseksi.

Muita huomioita ehdotetusta osaamistietovarantoa koskevasta sääntelystä?

-

Koulutustarjonnan tiedot

Onko opinto- ja tutkintorekisterilakiin ehdotettu luku jatkuvan oppimisen koulutustarjonnan tietovarannosta selkeä? Jos ei, mikä siinä on epäselvää?

Kansanopistoyhdistys pitää esitystä pääosin selkeänä. Koulutustarjonnan tietovarantoon tietojen tallentaminen olisi osin koulutuksen järjestäjiä velvoittavaa. Velvoittavasti tallennettavat koulutustarjontatiedot vastaavat pääosin nykytilaa. Yhdistys pitää hyvänä esityksessä tavoitetta, jonka mukaisesti koulutuksen järjestäjien ei tarvitsisi tallentaa uuteen koulutustarjonnan tietovarantoon tietoa sellaisesta koulutustarjonnasta, jonka ne ovat jo kertaalleen tallentaneet opiskelijavalintarekisteriin.

Esitys sisältää ehdotukset sellaisista tietovarantoon tallennettavista tiedoista, joita ei tällä hetkellä tallenneta kattavasti opiskelijavalintarekisteriin. Näitä ovat mm. aikuisten perusopetus ja ammatillisten tutkintojen osat. Aikuisten perusopetuksen osalta velvoite olisi koulutuksen järjestäjille uusi. Yhdistys pitää tarjontatiedon tallentamista hyvänä, koska näin aikuisten perusopetusta koskeva tarjonta saadaan hyvin näkyväksi.

Luvun 4a 22 b §:n perustelutekstissä todetaan, että kaikki tietovarannon sisältämä koulutustarjonta ei näkyisi käyttäjälle. Epäselväksi jää, mitä tällä tarkoitetaan. Eikö käyttäjällä olisi vapaasti mahdollisuus tutustua koulutustarjontatietoon?

Onko palveluun sisällytettävä, pykälien 22 b ja 22 c mukainen koulutustarjonta tarkoituksenmukainen?

Yhdistys pitää palveluun sisällytettävää koulutustarjontatietoa tarkoituksenmukaisena.

Kansanopistoyhdistys pitää tärkeänä, että esityksessä on mahdollistettu vapaa sivistystyön koulutustarjontatietojen tallentaminen tietovarantoon kattavasti. Kansanopistojen osalta oppivelvollisille suunnattu vapaan sivistystyön koulutus tulisi tallentaa velvoittavasti ja muu vapaan sivistystyön lain mukainen koulutustarjonta sekä osaamismerkkitiedot voitaisiin tallentaa tietovarantoon kansanopiston ylläpitäjän niin päättäessä. Yhdistys pitää hyvänä myös sitä, että vapaan sivistystyön oppilaitoksen ylläpitäjällä olisi mahdollisuus tallentaa tietoa koulutusmahdollisuuksista koulutustarjonnan tietovarantoon myös siinä tapauksessa, vaikka ylläpitäjä ei käyttäisi nykyisen opinto- ja tutkintorekisterilain antamaa mahdollisuutta tallentaa nykyisiin tietovarantoihin opintosuoritusten tietoja.

Esityksen mukaan KEHA-keskus tallentaisi tietovarantoon tiedot työvoimapolitiisesta kotoutumiskoulutuksesta. Esityksessä on todettu, että omaehtoisena kotoutumiskoulutuksena järjestetään vapaan sivistystyön luku- ja kirjoitustaidon koulutusta sekä aikuisten perusopetusta. Kansanopistoyhdistys huomauttaa, että kansanopistot järjestävät merkittävän määrän omaehtoista kotoutumiskoulutusta, joka perustuu Opetushallituksen antamiin Kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteisiin, kuten työvoimapolitiisinkin kotoutumiskoulutus. Koulutuksen järjestäjät tallentavat tiedot koulutuksista työvoimahallinnon palveluihin. Esityksessä ei esitetä perustetta sille, miksi KEHA-keskus ei voisi siirtää myös omaehtoisten koulutusten tietoja tietovarantoon ja mistä syystä vapaana sivistystyönä järjestetty kotoutumiskoulutus on jätetty perustelutekstissä huomiotta. Tämä tulisi esityksessä korjata.

Muita huomioita ehdotetusta koulutustarjonnan tietovarantoa koskevasta sääntelystä?

-

Muita huomioita

Muita huomioita hallituksen esityksen luonnoksesta:

-

Pantsar Tytti
Suomen Kansanopistoyhdistys-Finlands Folkhögskolförening ry